

Granskning av tidiga och samordnade insatser för barn och unga

Strömsunds kommun

Shape the future
with confidence

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund.....	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	5
1.3. Metod och avgränsning	5
1.4. Revisionskriterier	5
1.5. Nämndernas reglementen	6
2. Granskningsresultat	7
2.1. Uppsökande insatser för barn och unga	7
2.2. Samverkansstrukturer mellan socialtjänst och skolverksamheten	9
2.3. Samverkansstruktur inom kommunen mellan socialtjänst och fritidsgårdsverksamheten	11
2.4. Arbetssätt för att säkerställa kunskap om anmälningsskyldigheten bland personal inom skolverksamheten och fritidsverksamheten.....	11
2.5. Uppföljning och utvärdering av arbetet med uppsökande och förebyggande insatser för barn och unga	13
3. Samlad bedömning och rekommendationer	15
<i>Bilaga 1: Källförteckning</i>	18

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Strömsunds kommun har EY granskat barn-, kultur- och utbildningsnämnden samt socialnämnden i syfte att bedöma om nämnderna har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med tidiga och samordnade insatser för barn och unga.

Vår **sammanfattande bedömning** är att socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden endast *delvis* har säkerställt en ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med tidiga och samordnade insatser för barn och unga.

I granskningen besvaras fem revisionsfrågor. I nedanstående tabell framgår huruvida revisionsfrågorna bedöms vara i *allt väsentligt*, *delvis* eller *ej* uppfyllda. För närmare beskrivning av bedömning för respektive revisionsfråga, se respektive avsnitt i rapporten.

Revisionsfrågor	Bedömning
Har socialnämnden säkerställt att det finns tillräckliga uppsökande insatser för barn och unga?	Delvis.
Har nämnderna säkerställt att det finns tydliga samverkansstrukturer mellan socialtjänst och skolverksamheten i syfte att fånga upp behov av stöd bland barn och unga?	Delvis.
Har nämnderna säkerställt att det finns en tydlig samverkansstruktur inom kommunen mellan socialtjänsten och fritidsgårdsverksamheten?	Nej.
Har nämnderna säkerställt att det finns arbetssätt för att säkerställa kunskap om anmälningsskyldigheten bland personal inom skolverksamheten och fritidsgårdsverksamheten?	Delvis. Nej.
Har socialnämnden ett systematiskt arbetssätt för uppföljning och utvärdering av sitt arbete med uppsökande och förebyggande insatser för barn och unga?	Nej.

Utifrån granskningen rekommenderar vi barn-, kultur- och utbildningsnämnden samt socialnämnden att:

- ▶ Möjliggöra en samverkansstruktur som innefattar att socialtjänsten och kommunens fritidsgård kan systematiskt samverka kring barn och unga
- ▶ Se över hur samverkan mellan socialtjänsten och för- och grundskolan kan utvecklas utöver SSPF och det skolsociala teamet
- ▶ Utveckla samverkan mellan socialtjänsten, fritidsgården och för- och grundskolan
- ▶ Se över hur barnhälsoteamet kan utvecklas
- ▶ Pröva om behovet finns av att tillämpa samverkansformen Jämtbus
- ▶ I verksamhetsplaneringen, pröva hur verksamhetsbesök ska göras av socialsekreterarna för att lyfta anmälningsskyldigheten och rutinen för orosanmälan bland personalen inom för- och grundskola samt fritidsgården

Shape the future
with confidence

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- ▶ Pröva hur de uppsökande insatserna mot barn och unga kan genomföras vid andra tillfällen än evenemang och hembesök till nyblivna föräldrar
- ▶ Säkerställa ett systematiskt arbetssätt för att följa upp och utvärdera arbetet av de uppsökande och förebyggande insatserna

Vi rekommenderar barn-, kultur- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Skapa ett systematiskt arbetssätt för hur personalen på fritidsgården introduceras till anmälningsskyldigheten och rutinen för orosanmälan

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Förvaltningslagen anger att myndigheter, inom sitt verksamhetsområde, ska samverka med andra myndigheter. Skyldigheter att samverka framgår också av socialtjänstlagen och skollagen.

Socialnämnden ska enligt Socialtjänstlagen verka för att barn och unga växer upp under trygga förhållanden. Förebyggande arbete har en central betydelse i socialnämndens arbete för att se till att barn och deras familjer vid behov får tillgång till stöd och skydd. Barn till vårdnadshavare med missbruk, psykisk sjukdom, eller i familjer där våld förekommer, har en ökad risk att utveckla psykiska problem och det är av särskild vikt att skydda denna grupp genom förebyggande insatser.

I socialnämndens uppgifter ingår att bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa. I arbetet med barn som far illa ska samverkan med bland annat skolverksamhet och andra myndigheter ske. Socialnämnden har ett särskilt ansvar för att samverkan kommer till stånd.

Parallellt med socialnämndens ansvar har skolan, under nämndens ledning, en central roll i att upptäcka och agera när barn kan vara i behov av stöd. Enligt Skollagen ska skolan erbjuda en trygg och inkluderande miljö för alla elever och aktivt arbeta med att identifiera och möta elevers specifika behov. Skolpersonal är ofta bland de första att uppmärksamma förändringar i barns beteende eller välbefinnande. För att effektivt kunna stödja dessa barn är det viktigt att skolan samarbetar nära med socialtjänsten. I de fall förebyggande insatser uteblir eller samverkan inte kommer till stånd riskerar barn och unga att fara illa.

Under 2023 har Skolverket och Socialstyrelsen släppt en kunskapsöversikt kring tidiga och samordnade insatser för barn och unga. Tidiga samordnade insatser (TSI) betyder att personal från skola, hälso- och sjukvård, socialtjänst, fritidsverksamhet med mera arbetar tillsammans. Samordningen behövs för att skapa en helhet kring insatser för barn och unga som är i behov av stöd från flera aktörer. I översikten lyfts ett antal framgångsfaktorer för kommunernas arbete inom området:

- ▶ Prioritera det förebyggande arbetet
- ▶ Kartlägga och enas om problembilden
- ▶ Förankra arbetet politiskt
- ▶ Följ upp arbetet

Kommunens revisorer har mot bakgrund av ovanstående bedömning av risk- och väsentlighet valt att genomföra en granskning av barn-, kultur- och utbildningsnämndens samt socialnämndens arbete med tidiga och samordnade insatser för barn och unga.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om barn-, kultur och utbildningsnämnden samt socialnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med tidiga och samordnade insatser för barn och unga. Inom ramen för syftet ska granskningen besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Har socialnämnden säkerställt att det finns tillräckliga uppsökande insatser för barn och unga?
- ▶ Har nämnderna säkerställt att det finns tydliga samverkansstrukturer mellan socialtjänst och skolverksamheten i syfte att fånga upp behov av stöd bland barn och unga?
- ▶ Har nämnderna säkerställt att det finns en tydlig samverkansstruktur inom kommunen mellan socialtjänsten och fritidsgårdsverksamheten?
- ▶ Har nämnderna säkerställt att det finns arbetsätt för att säkerställa kunskap om anmälningsskyldigheten bland personal inom skolverksamheten och fritidsgårdsverksamheten?
- ▶ Har socialnämnden ett systematiskt arbetsätt för uppföljning och utvärdering av sitt arbete med uppsökande och förebyggande insatser för barn och unga?

1.3. Metod och avgränsning

Granskningen har genomförts genom insamling och analys av för granskningen relevant dokumentation såsom styrdokument, samverkansöverenskommelser, handlingsplaner, rutiner, uppföljningar och protokoll.

Intervjuer har genomförts med respektive förvaltningschef/verksamhetschef samt tjänstepersoner med uppdrag kring det förebyggande arbetet inom och mellan förvaltningarna.

Granskningen omfattar socialtjänst, för- och grundskola och fritidsverksamhet som bedrivs i kommunen. Vidare avgränsas granskningen till att omfatta barn och unga i åldern 0-16 år. Granskningen omfattar socialnämndens arbete med uppsökande och förebyggande insatser för barn och unga samt barn-, kultur- och utbildningsnämndens och arbete i samverkan. I tid avgränsas granskningen till att framför allt omfatta år 2025.

Vi använder följande bedömningsskala för bedömning utifrån revisionsfrågorna:

I allt väsentligt uppfyllt	Grön
Delvis uppfyllt	Gul
Ej uppfyllt	Röd

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer beslutade av fullmäktige. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Förvaltningslagen (2017:900) 8 §, samverkan
- ▶ Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §, nämndernas uppgifter
- ▶ Nämndernas reglementen
- ▶ Skollagen (2010:800), 4 kap. 3, 7 §§, systematiskt kvalitetsarbete, 29 kap. 13, samverkan och anmälan till socialnämnden
- ▶ Socialtjänstlagen¹ (2001:453) 3 kap. 1-3a §§, vissa uppgifter inom socialtjänsten, 5 kap. 1-1a §§, särskilda bestämmelser för barn och unga, 14 kap. 1 §, skyldighet att anmäla oro för barn
- ▶ Styrande och stödande dokument relevanta för granskningen

1.5. Nämndernas reglementen

I nedanstående avsnitt redogörs för socialnämndens och barn-, kultur- och utbildningsnämndens uppdrag enligt reglemente.

1.5.1. Socialnämnden

Socialnämnden ska enligt sitt reglemente (KF 2024-04-25 § 54) fullgöra kommunens uppgifter avseende socialtjänstlagen.

1.5.2. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden ansvarar enligt reglemente (KF 2024-04-25 § 56) för förskoleverksamhet och skolbarnomsorg samt det offentliga skolväsendet vad gäller förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola för invånare i kommunen. Nämnden har även till uppgift att stödja, främja och samordna ungdomsverksamhet i kommunen.

¹ Kommunens revisorer har beslutat att genomföra denna granskning innan den nya Socialtjänstlagen (2025:400) som trädde i kraft i juli 2025.

2. Granskningsresultat

2.1. Uppsökande insatser för barn och unga

I avsnittet besvaras revisionsfrågan om socialnämnden har säkerställt att det finns tillräckliga uppsökande insatser för barn och unga.

Enligt socialtjänstlagen 5 kap 3 § ska socialnämnden arbeta uppsökande och förebyggande för att förhindra att barn och unga far illa. Enligt Socialstyrelsen kan socialnämnden organisera, planera och genomföra det uppsökande arbetet på många olika sätt. Fältarbete är ett sätt att arbeta uppsökande för att förhindra att barn och unga far illa.

2.1.1. Organisation och mål inom det förebyggande arbetet

Socialnämndens verksamhet individ- och familjeomsorgen har som uppdrag att erbjuda stöd till barn, ungdomar och föräldrar. Inom individ- och familjeomsorgen finns tre enheter:

- ▶ Myndighetsutövning, Ekonomi/Vuxen
- ▶ Myndighetsutövning, Barn- och familj/Familjerätt
- ▶ Öppenvård

Individ- och familjeomsorgens öppenvårdsenhet är den verksamhet som främst arbetar med att ge stöd till barn och unga mellan åldrarna 0-18 år och vid behov unga vuxna. Intervjuade från individ- och familjeomsorgen uppger att insatserna via öppenvården ska möjliggöra att barn och unga får stöd i ett tidigt skede. Därutöver ingår kommunens socialtjänst i flertalet länsgemensamma och regionalt drivna verksamheter kopplat till stöd för barn och unga:

- ▶ **Barnahus:** Barnahus är en länsgemensam verksamhet med Region Jämtland Härjedalen, polisen, åklagarkammaren och samtliga kommuner i Jämtlands län gällande barn som misstänks vara utsatta för brott.
- ▶ **MiniMaria:** MiniMaria är en verksamhet i samverkan mellan kommunens socialtjänst och regionens hälso- och sjukvård som erbjuder rådgivning och insatser för barn och ungdomar (upp till 21 år) gällande riskbruk, missbruk och beroende samt stödinsatser till deras närstående.
- ▶ **Centrum mot våld:** Socialtjänsten ingår i den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld som arbetar för att säkra tillgången till skydd och stöd för bland annat barn som utsätts för våld i nära relationer.

I verksamhetsplan för 2024 beslutade socialnämnden om ett mål kopplat till stöd för barn och unga:

- Behovet av placeringar för vård av barn, unga och vuxna minskar genom insatser inom öppenvården

Intervjuade från socialförvaltningen uppger att det saknas en tydlig strategi inom kommunen kopplat till det förebyggande arbetet mot barn och unga. Vi noterar samtidigt att socialnämnden inte har fastställt något mål för 2025 kopplat till det förebyggande arbetet.

2.1.2. Uppsökande insatser

Enligt den länsövergripande riktlinjen för regionens familjecentral ska respektive kommuns socialtjänst via familjecentralen arbeta uppsökande mot nyblivna föräldrar. På familjecentralen arbetar individ- och familjeomsorgens familjebehandlare deltid med stöd till barn och föräldrar. Gällande det uppsökande arbetet får nyblivna föräldrar besvara en enkät gällande familjens livssituation. I de fall frågorna i enkäten besvaras negativt genomför familjebehandlaren ett hembesök till familjen för att informera om vilket stöd socialtjänsten kan erbjuda. Uppskattningsvis genomför familjebehandlaren hembesök en gång i månaden.

Intervjuade från socialförvaltningen uppger att socialtjänstens uppsökande arbete mot ungdomar sker genom att närvara ute vid evenemang och högtider. Vid dessa tillfällen närvarar socialsekreterarna och personal från öppenvården för att synas och informera om vilket stöd socialtjänsten kan erbjuda. Intervjuade uppger även att socialtjänsten har närvarat vid räddningstjänstens *blåljusdagar*² vid bostadsområden i kommunen och kommunens familjedagar för att informera barnfamiljer om socialtjänstens stöd.

Intervjuade från socialförvaltningen uppger att de inte tydligt har upplevt ett behov av att närvara oftare ute bland barn och unga. Befintliga resurser uppges inte heller räcka till mer omfattande fältverksamhet. Intervjuade menar även att det är utmanande att närvara vid samtliga evenemang då det pågår flera evenemang samtidigt i kommunen.

2.1.3. Bedömning

Revisionsfråga: Har socialnämnden säkerställt att det finns tillräckliga uppsökande insatser för barn och unga?

Bedömning: Delvis.

Bedömningen baseras på att socialnämndens verksamhet individ- och familjeomsorg har en öppenvårdsenhet som ska arbeta med att ge stöd till barn och unga inom åldrarna 0-18 år och vid behov unga vuxna. Kommunen ingår även i flertalet verksamheter i samverkan med regionen.

Bedömningen baseras även på att det uppsökande arbetet för barn och unga sker via familjebehandlaren hembesök hos nyblivna föräldrar som har besvarat enkäten negativt gällande familjens livssituation. Därtill genomför individ- och familjeomsorgen uppsökande insatser vid evenemang och högtider i kommunen i syfte att informera om socialtjänstens stöd. De uppsökande insatserna utöver hembesöken är således begränsade till evenemang och högtider och genomförs inte vid andra platser där barn och unga befinner sig. Det finns även utmaningar med att närvara vid samtliga evenemang då det pågår flera evenemang samtidigt i kommunen.

² Blåljusdagar är ett arrangemang där personal från räddningstjänsten, ambulansen och polisen, visar upp sina fordon och berättar om sitt arbete för barn, ungdomar och vuxna.

2.2. Samverkanstrukturer mellan socialtjänst och skolverksamheten

I avsnittet besvaras revisionsfrågan om nämnderna har säkerställt att det finns tydliga samverkanstrukturer mellan socialtjänsten och skolverksamheten.

2.2.1. Samverkan via Jämtbus och Barnhälsoteam

Kommunen har sedan år 2012 ingått i en regional överenskommelse (senast reviderad 2018) kallad *Jämtbus* vilket är en samverkanform mellan kommunerna i Jämtlands län och regionen kopplat till stöd till barn och unga i åldrarna 0-20 år. Inom Jämtbus förväntas samverkan ske mellan personal från för- och grundskola, elevhälsa, socialtjänst och familjecentral kring barn och unga som kan vara i behov av stöd från olika verksamheter.

Enligt överenskommelsen uppmanas kommunerna att skapa lokala Jämtbus-nätverk för att säkerställa att samverkanformen efterlevs. Strömsunds kommun har inte upprättat några lokala dokument för samverkan inom Jämtbus. Intervjuade uppger att kommunen inte har tillämpat samverkanformen Jämtbus sedan många år tillbaka.

Barnhälsoteam

Av den länsövergripande riktlinjen för *barnhälsoteam* framgår att barnhälsoteamen ska vara ett komplement till Jämtbus med fokus att samverka kring stöd till barn i förskoleålder. I barnhälsoteamen förväntas samverkan ske mellan personal från förskola, socialtjänst och regionens hälso- och sjukvård. Ett möte via barnhälsoteam kan initieras av personalen som ingår i samverkan och förväntas ske vid tillfällen när ett barn kan vara i behov av stöd från flera verksamheter. Barnhälsoteamen kan vid behov initiera en samordnad individuell plan³ (SiP) för det enskilda barnet.

Intervjuade från för- och grundskola samt individ- och familjeomsorgen uppger att barnhälsoteamet endast har behandlat ett fåtal ärende per år och att forumet behöver utvecklas. Intervjuade uppger även att barnhälsoteamet pausades under våren 2025 till följd av personalavgångar. Under hösten 2025 har samverkan via barnhälsoteamen återupptagits.

2.2.2. Samverkan via Skolsocialt team

Tidigare år har det funnits en samverkanstrupp (*Trampolinen*) som syftade till att samverka kring stöd till elever från förskoleklass till årskurs nio med problematisk frånvaro. Denna samverkanstrupp har utvecklats och kallas idag för *skolsocialt team* där syftet med samverkan är detsamma som Trampolinen. Det skolsociala teamet riktar sig mot elever i årskurs 4-9. För yngre elever sker ingen systematisk samverkan idag. Enligt uppgift planeras formen för det skolsociala teamet att ses över där stöd från teamet även ska kunna ges till elever från förskoleklass till tredje klass.

I det skolsociala teamet ingår en socialsekreterare från individ- och familjeomsorgen och personal från elevhälsan. Det skolsociala teamet erbjuder insatser exempelvis genom stöd

³ En samordnad individuell plan (SIP) används när en enskild person har behov av insatser från flera olika aktörer, såsom hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola, skola eller andra berörda verksamheter.

under skoldagen, stödjande samtal, dialog med vårdnadshavare, stöd kring studieteknik, föräldrastöd, social träning samt fysiska och sociala anpassningar.

Intervjuade från respektive förvaltning uppger att samverkan via det skolsociala teamet nyligen inletts och ett fåtal individärenden hittills behandlats. Intervjuade menar att samverkansformen är i en uppbyggnadsfas där gruppens struktur ännu inte är helt fastställd. Bland intervjuade rektorer uppges att det skolsociala teamet sällan har nyttjats och att stöd istället ges via elevhälsan till elever med problematisk frånvaro.

2.2.3. Samverkan via SSPF

Kommunens socialtjänst och skola samverkar kring att förhindra och minimera ungdomars brottslighet, drogmissbruk och andra riskbeteenden via samverkansformen SSPF (Strukturerad samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid).

Enligt kommunens riktlinje för SSPF framgår att samverkan i SSPF ska ske mellan skola, socialtjänst, polis och fritid med avgränsning mot ungdomar i åldrarna 12-16 år. De funktioner som förväntas ingå SSPF-samverkan i Strömsunds kommun är socialsekreterare, kommunpolis, fritidsledare och rektorer. Alla grundskolor i kommunen omfattas av samverkan via SSPF. Däremot initieras ett möte via SSPF av polis och socialtjänst, där vissa skolor inte har haft behov eller varit aktuella för insatsen.

Arbetet inom SSPF avser att identifiera de unga som det finns en oro kring, genomföra riskbedömningar och besluta om vilka insatser som ska genomföras. I SSPF ingår även att skapa lägesbilder kring förekomsten av olika problem bland unga i området.

Intervjuade från socialtjänsten och grundskolan uppger att samverkan via SSPF är någonting positivt. För att få samverka kring en enskild ungdom i SSPF måste samtycke inhämtas från vårdnadshavare. Intervjuade uppger att i de fall vårdnadshavare nekar samtycke försvåras möjligheterna att ge stöd och samverka kring den enskilda ungdomen.

2.2.4. Övriga iakttagelser avseende samverkan mellan skola och socialtjänst

I intervjuer med elevhälsan uppges att det sker kontinuerliga möten av informell karaktär mellan elevhälsochef och individ- och familjeomsorgen. Dessa möten syftar till att lyfta och diskutera utvecklingsområden som verksamheterna uppmärksammat, kopplat till stöd för barn och unga. Ett område som diskuterats under mötena är hur verksamheterna ska fånga upp barn och unga med behov av stöd i ett tidigt skede.

2.2.5. Bedömning

Revisionsfråga: Har nämnderna säkerställt att det finns tydliga samverkansstrukturer mellan socialtjänst och skolverksamheten i syfte att fånga upp behov av stöd bland barn och unga?

Bedömning: Delvis.

Bedömningen baseras på att samverkan mellan socialtjänsten och skolverksamheten sker via SSPF och det skolsociala teamet. Gällande SSPF omfattas samtliga grundskolor i kommunen av samverkan via SSPF. Däremot initieras ett möte via SSPF av polis och socialtjänst, där vissa skolor inte har haft behov eller varit aktuella för insatsen.

Vid de skolorna där SSPF tillämpats upplevs samverkan fungera bra. Gällande det skolsociala teamet är samverkansformen i en uppbyggnadsfas där gruppens struktur ännu inte är helt fastställd.

Bedömningen baseras även på att kommunen sedan 2012 ingått en överenskommelse med regionen gällande samverkansformen Jämtbus, men som däremot inte tillämpats i kommunen. Gällande barnhälsoteamet har samverkansformen ett utvecklingsbehov i Strömsunds kommun.

2.3. Samverkansstruktur inom kommunen mellan socialtjänst och fritidsgårdsverksamheten

I avsnittet besvaras revisionsfrågan om socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har säkerställt att det finns en tydlig samverkansstruktur inom kommunen mellan socialtjänsten och fritidsgårdsverksamheten.

2.3.1. Iakttagelser

Allaktivitetshuset Saga är kommunens fritidsgård och en mötesplats för barn och unga från årskurs 6 till årskurs 3 på gymnasiet.

Enligt kommunens riktlinjer för SSPF-samverkan framgår att fritidsledare och enhetschef för fritidsverksamheten ska ingå i samverkansformen.

I intervjuer med kultur- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen uppges att fritidsverksamheten sällan deltar på SSPF-möten. Detta då SSPF endast har behandlat ärenden där den enskilda ungdomen inte har befunnit sig inom kommunens fritidsverksamhet. De intervjuade menar att samverkan mellan socialtjänst och fritidsverksamhet sällan sker och att det utöver SSPF saknas strukturerad samverkan.

2.3.2. Bedömning

Revisionsfråga: Har nämnderna säkerställt att det finns en tydlig samverkansstruktur inom kommunen mellan socialtjänsten och fritidsgårdsverksamheten?

Bedömning: Nej.

Bedömningen baseras på att det i kommunens riktlinjer framgår att fritidsledare och enhetschef från fritidsverksamhet ska ingå i samverkan i SSPF. Utöver SSPF saknas strukturerad samverkan mellan socialtjänst och fritidsgårdsverksamheten. Samverkan inom SSPF sker oftast inom ärenden där den enskilda ungdomen inte har befunnit sig inom kommunens fritidsverksamhet.

2.4. Arbetssätt för att säkerställa kunskap om anmälningsskyldigheten bland personal inom skolverksamheten och fritidsgårdsverksamheten

I avsnittet besvaras revisionsfrågan om barn-, kultur- och utbildningsnämnden har säkerställt att det finns arbetssätt för att säkerställa kunskap om anmälningsskyldigheten bland personal inom skolverksamheten och fritidsgårdsverksamheten.

2.4.1. För- och grundskola

Det finns inte några dokumenterade rutiner som beskriver hur personalen inom för- och grundskola introduceras till anmälningsskyldigheten och anmälan till socialtjänsten.

I intervjuer med för-och grundskoleverksamheten uppges att det är rektorerna som informerar personalen om anmälningsskyldigheten och rutinerna för orosanmälan via skolornas arbetsplatsträffar. Vidare framkommer att rutinerna även har lyfts under särskilda elevhälsomöten. Samtliga för- och grundskolor har en socialsekreterare som kontaktperson hos socialtjänsten som bland annat ska finnas tillgänglig för att informera personalen om rutinerna för orosanmälan när rektorerna bjuder in dem. Intervjuade från individ- och familjeomsorgen uppger att det varierar mellan skolorna hur ofta verksamhetsbesök sker av socialsekreterarna.

Intervjuade representanter från för- och grundskoleverksamheten uppger att det oftast är rektor, kurator och specialpedagog som gör orosanmälan, samt att lärare/pedagog kan stå som medanmälare.

2.4.2. Fritidsgårdsverksamhet

Det finns inte några dokument som beskriver hur personalen på fritidsgården introduceras till anmälningsskyldigheten och rutinerna för anmälan till socialtjänst.

Intervjuade från fritidsgården uppger att det saknas rutiner för hur personalen ska introduceras till anmälningsskyldigheten samt praktiska rutiner för orosanmälan. Däremot uppges att anmälningsskyldigheten och rutinerna för orosanmälan lyfts bland personal sedan ett antal år tillbaka. Några systematiska utbildningar kopplat till anmälningsskyldigheten sker inte. Dock uppger intervjuad personal från fritidsgården att det finns en medvetenhet om anmälningsskyldigheten och rutinerna för anmälan till socialtjänst.

Det framkommer att orosanmälningar sker relativt sällan från fritidsgården. Intervjuade uppger att vid personalens arbetsplatsträffar och efter stängning har det förekommit att personal lyft oro de uppmärksammat kring besökarna (ungdomarna).

2.4.3. Övriga iakttagelser avseende orosanmälan

Sedan några år tillbaka görs orosanmälningar digitalt via kommunens hemsida, vilket uppges ha gjort anmälningsprocessen mer lättillgänglig.

När socialsekreterarna mottar en orosanmälan ska en kategorisering ske av anmälnings syfte och innehåll. Kategoriseringen görs för att kunna undersöka statistik kring orosanmälningar.

Statistiken används bland annat till att fyra gånger per år redovisa handläggningstiden i pågående barnskyddsutredningar. I individ- och familjeomsorgens verksamhetsredovisning för 2024 framgår att socialtjänsten mottog 655 orosanmälningar avseende 365 barn. Året innan uppgick antalet inkomna anmälningar rörande barn till 569 avseende 341 barn. I verksamhetsredovisningen framgår ingen analys av orsaker till ökningen av antalet anmälningar.

Inom anmälningsprocessen har anmälaren möjlighet att be om återkoppling om utredning har eller inte har inletts. Intervjuade från individ- och familjeomsorgen uppger att man återkopplar till samtliga medarbetare med anmälningskyldighet. Intervjuad personal från skola och fritidsgård uppger att man inte alltid får återkoppling trots att man begärt det i anmälan.

2.4.4. Bedömning

Revisionsfråga: Har barn-, kultur, och utbildningsnämnden säkerställt att det finns arbetssätt för att säkerställa kunskap om anmälningskyldigheten bland personal inom skolverksamheten och fritidsgårdsverksamheten?

Bedömning skolverksamhet: Delvis.

Bedömningen baseras på att det finns arbetssätt kring hur personalen inom för- och grundskoleverksamheten informeras om anmälningskyldigheten och praktiska rutiner vid orosanmälan. Dock saknas en systematik när socialtjänsten ska göra verksamhetsbesök och informera personalen kring rutinerna för orosanmälningar. Verksamhetsbesöken av socialsekreterarna ska initieras av respektive rektor där det varierar mellan skolorna hur ofta verksamhetsbesöken sker.

Bedömning fritidsgårdsverksamhet: Nej.

Bedömningen baseras även på att det inom fritidsgården saknas systematiska arbetssätt för att informera personalen om anmälningskyldigheten och de praktiska rutinerna för orosanmälan.

2.5. Uppföljning och utvärdering av arbetet med uppsökande och förebyggande insatser för barn och unga

I avsnittet besvaras revisionsfrågan om socialnämnden har ett systematiskt arbetssätt för uppföljning och utvärdering av sitt arbete med uppsökande och förebyggande insatser för barn och unga.

2.5.1. Iakttagelser

I socialnämndens målredovisning för 2024 (2025-02-25) bedömdes målet om att behovet av placeringar ska minska genom insatser från öppenvården att uppfyllas. I uppföljningen framgår att i 81 % av ärendena har placering undvikits genom öppenvårdsinsatser. Som nämnts i tidigare avsnitt har socialnämnden inte fastställt något motsvarande mål gällande insatser för barn och unga under 2025.

I socialnämndens årliga verksamhetsuppföljning delges nämnden information hur verksamheten har bedrivits under året. Intervjuade från socialtjänsten uppger att uppföljning kring det förebyggande och uppsökande arbetet är bristfällig. Det framförs att det saknas ett tydligt kommunövergripande arbete kring området tidiga och samordnade insatser för barn och unga. I sammanhanget uppges även att det är otydligt hur förändringar i verksamheterna ska följas upp till nämnden. Kopplat till den nya socialtjänstlagen där det förebyggande arbetet prioriteras, menar intervjuade att detta möjliggör ett utvecklat förebyggande arbetet för barn och unga över nämnds- och förvaltningsgränserna.

Shape the future
with confidence

2.5.2. Implementeringen av den nya socialtjänstlagen

Socialnämnden behandlade i april 2025 en kvalitetsberättelse kring hur förvaltningen har arbetat med att utveckla kvaliteten i verksamheterna under 2024. Kopplat till den nya socialtjänstlagen framgår i kvalitetsberättelsen att under 2025 planeras ett övergripande arbete ske med att implementera den nya lagen i verksamheterna. Intervjuade från socialtjänsten uppger att implementeringen av den nya lagen i huvudsak sker inom socialförvaltningen.

Intervjuade från socialtjänsten uppger att kopplat till förberedelserna för den nya lagstiftningen har kommunen under 2024 och 2025 deltagit i SKR:s utvecklingsprojekt *Nationell uppföljning av socialtjänstlagens omställning* (NUSO). Arbetet inom NUSO handlar om att tillsammans med forskare från Karlstads universitet öka kunskapen om socialtjänstens nuläge, följa omställningen till ny socialtjänstlag och verksamhetsutveckling baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet.

2.5.3. Bedömning

Revisionsfråga: Har socialnämnden ett systematiskt arbetssätt för uppföljning och utvärdering av sitt arbete med uppsökande och förebyggande insatser för barn och unga?

Bedömning: Nej.

Bedömningen baseras på att det inte finns ett systematiskt arbetssätt för hur socialnämnden följer upp och utvärderar det förebyggande och uppsökande arbetet för barn och unga.

3. Samlad bedömning och rekommendationer

Vår sammanfattade bedömning är att socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden endast *delvis* har säkerställt en ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med tidiga och samordnade insatser för barn och unga.

Vi grundar vår bedömning på följande:

Revisionsfrågor	Bedömning
Har socialnämnden säkerställt att det finns tillräckliga uppsökande insatser för barn och unga?	<p>Delvis. Bedömningen baseras på att socialnämndens verksamhet individ- och familjeomsorg har en öppenvårdsenhet som ska arbeta med att ge stöd till barn och unga inom åldrarna 0-18 år och vid behov unga vuxna. Kommunen ingår även i flertalet verksamheter i samverkan med regionen.</p> <p>Bedömningen baseras även på att det uppsökande arbetet för barn och unga sker via familjebehandlarens hembesök hos nyblivna föräldrar som har besvarat enkäten negativt gällande familjens livssituation. Därtill genomför individ- och familjeomsorgen uppsökande insatser vid evenemang och högtider i kommunen i syfte att informera om socialtjänstens stöd. De uppsökande insatserna utöver hembesöken är således begränsade till evenemang och högtider och genomförs inte vid andra platser där barn och unga befinner sig. Det finns även utmaningar med att närvara vid samtliga evenemang då det pågår flera evenemang samtidigt i kommunen.</p>
Har nämnderna säkerställt att det finns tydliga samverkansstrukturer mellan socialtjänst och skolverksamheten i syfte att fånga upp behov av stöd bland barn och unga?	<p>Delvis. Bedömningen baseras på att samverkan mellan socialtjänsten och skolverksamheten sker via SSPF och det skolsociala teamet. Gällande SSPF omfattas samtliga grundskolor i kommunen av samverkan via SSPF. Däremot initieras ett möte via SSPF av polis och socialtjänst där har vissa skolor inte haft behov eller varit aktuella för insatsen.</p> <p>Vid de skolorna där SSPF tillämpats upplevs samverkan fungera bra. Gällande det skolsociala teamet är samverkansformen i en uppbyggnadsfas där gruppens struktur ännu inte är helt fastställd.</p> <p>Bedömningen baseras även på att kommunen sedan 2012 ingått en överenskommelse med regionen gällande samverkansformen Jämtbus, men som däremot inte tillämpats i kommunen. Gällande barnhälsoteamet har samverkansformen ett utvecklingsbehov i Strömsunds kommun.</p>
Har nämnderna säkerställt att det finns en tydlig samverkansstruktur inom kommunen mellan socialtjänsten och fritidsgårdsverksamheten?	<p>Nej. Bedömningen baseras på att det i kommunens riktlinjer framgår att fritidsledare och enhetschef från fritidsverksamhet ska ingå i samverkan i SSPF. Utöver SSPF saknas strukturerad samverkan mellan socialtjänst och fritidsgårdsverksamheten. Samverkan inom SSPF sker oftast inom ärenden där den enskilda ungdomen inte har befunnit sig inom kommunens fritidsverksamhet.</p>

<p>Har barn-, kultur- och utbildningsnämnden säkerställt att det finns arbetssätt för att säkerställa kunskap om anmälningsskyldigheten bland personal inom skolverksamheten och fritidsgårdsverksamheten?</p>	<p>Delvis (skolverksamhet). Bedömningen baseras på att det finns arbetssätt kring hur personalen inom för- och grundskoleverksamheten informeras om anmälningsskyldigheten och praktiska rutiner vid orosanmälan. Dock saknas en systematik när socialtjänsten ska göra verksamhetsbesök och informera personalen kring rutinerna för orosanmälningar. Verksamhetsbesöken av socialsekreterarna ska initieras av respektive rektor där det varierar mellan skolorna hur ofta verksamhetsbesöken sker.</p>
<p>Har socialnämnden ett systematiskt arbetssätt för uppföljning och utvärdering av sitt arbete med uppsökande och förebyggande insatser för barn och unga?</p>	<p>Nej (fritidsgårdsverksamhet). Bedömningen baseras även på att det inom fritidsgården saknas systematiska arbetssätt för att informera personalen om anmälningsskyldigheten och de praktiska rutinerna för orosanmälan.</p> <p>Nej. Bedömningen baseras på att det inte finns ett systematiskt arbetssätt för hur socialnämnden följer upp och utvärderar det förebyggande och uppsökande arbetet för barn och unga.</p>

Utifrån granskningen rekommenderar vi barn-, kultur- och utbildningsnämnden samt socialnämnden att:

- ▶ Möjliggöra en samverkansstruktur som innefattar att socialtjänsten och kommunens fritidsgård kan systematiskt samverka kring barn och unga
- ▶ Se över hur samverkan mellan socialtjänsten och för- och grundskolan kan utvecklas utöver SSPF och det skolsociala teamet
- ▶ Utveckla samverkan mellan socialtjänsten, fritidsgården och för- och grundskolan
- ▶ Se över hur barnhälsoteamet kan utvecklas
- ▶ Pröva om behovet finns av att tillämpa samverkansformen Jämtbus
- ▶ Se över hur socialsekreterarnas verksamhetsbesök ska genomföras för att lyfta anmälningsskyldigheten och rutinen för orosanmälan bland personalen inom för- och grundskola samt fritidsgården

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- ▶ Pröva hur de uppsökande insatserna mot barn och unga kan genomföras vid andra tillfällen än evenemang och hembesök till nyblivna föräldrar
- ▶ Säkerställa ett systematiskt arbetssätt för att följa upp och utvärdera arbetet av de uppsökande och förebyggande insatserna

Vi rekommenderar barn-, kultur- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Skapa ett systematiskt arbetssätt för hur personalen på fritidsgården introduceras till anmälningsskyldigheten och rutinen för orosanmälan

Shape the future
with confidence

Strömsund december 2025

Jonna Aimoson
Verksamhetsrevisor

Christer Brubäcken, projektledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Samuel Larsson
Verksamhetsrevisor

Per Stålberg, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Verksamhetschef, Individ- och familjeomsorg
- ▶ Avdelningschef, Kultur- och fritidsavdelningen
- ▶ Enhetschefer, Barn- och familj/Familjerätt samt Öppenvård
- ▶ Förvaltningschef, Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Förvaltningschef, Vård- och socialförvaltningen
- ▶ Kurator, Grundskola
- ▶ Rektorer, För- och grundskola
- ▶ Skolsköterska, Grundskola
- ▶ Socialsekreterare, Barn- och familj samt Öppenvård
- ▶ Specialpedagoger, För- och grundskola
- ▶ Ungdomsledare, Fritidsgård
- ▶ Verksamhetschef, Elevhälsa
- ▶ Verksamhetsledare, Fritidsgård

Dokument:

- ▶ Dokument SSPF Strömsunds kommun och lokalpolisområde Strömsund
- ▶ Dokument, Barnsäkert Jämtland
- ▶ Dokument, Skolsocialt team i Strömsunds kommun
- ▶ Jämtbus, Överenskommelse om länsövergripande samverkan i Jämtlands län
- ▶ Länsövergripande riktlinje för familjecentraler i Jämtlands län
- ▶ Länsövergripande riktlinje för samverkan i form av barnhälsoteam, Jämtlands län
- ▶ Reglemente för barn-, kultur och utbildningsnämnden
- ▶ Reglemente för socialnämnden
- ▶ Samarbetsavtal MiniMaria, Jämtland Härjedalen
- ▶ Samarbetsavtal, Barnahus Jämtlands län
- ▶ Samarbetsavtal, Centrum mot våld Jämtlands län
- ▶ Samverkansdokument, Trampolinen
- ▶ Socialnämndens mål 2024
- ▶ Socialnämndens mål 2025
- ▶ Socialnämndens sammanträdesprotokoll 2025-02-25
 - ▶ 2025-02-25 § 18 Uppföljning av mål 2024

Shape the future
with confidence

- ▶ Socialnämndens sammanträdesprotokoll 2025-04-23
 - ▶ 2025-04-23 § 56 Verksamhetsredovisning Individ- och familjeomsorgen 2024
 - ▶ 2025-04-23 § 46 Kvalitetsberättelse 2024
- ▶ Verksamhetsplan för kultur- och fritidsavdelningen 2025-2027